

Usprawiedliwienie niemowląt przez chrzest

Katolicyzm naucza, że sakrament chrztu jest „przyczyną stanowiącą narzędzie”^[544] usprawiedliwienia. Kościół jednak nie jest w stanie zacytować ani jednego wersetu z Pisma Świętego, który bezpośrednio wyraża to przekonanie. Dlatego w swych próbach wykazania podstawy biblijnej dla tego przekonania musi uciekać się do metod pośrednich. Podejście to polega ogólnie na cytowaniu tych fragmentów z Biblii, które mówią równocześnie o chrzcie, o skutkach usprawiedliwienia (czyli usunięciu winy dzięki Bożemu przebaczeniu i uzyskaniu właściwej pozycji przed Bogiem) oraz o skutkach odrodzenia (czyli przeżyciu nowego narodzenia, otrzymaniu nowego życia i ostatecznie życia wiecznego). Kościół traktuje więc chrzest jako przyczynę instrumentalną tych skutków. Oto podstawowe teksty biblijne, których katolicyzm używa do obrony swej doktryny usprawiedliwienia niemowląt przez chrzest.

Ewangelia według Marka 16,16

Kto uwierzy i przyjmie chrzest, będzie zbawiony; a kto nie uwierzy, będzie potępiony.

Ewangelia według Marka 16,16

Kościół katolicki twierdzi, że Jezus naucza tutaj, iż chrzest jest konieczny do zbawienia [977, 1257]. Trzeba zostać ochrzczonym, aby być zbawionym.

Przeciwnie, druga połowa tego wersetu wyjaśnia jego rzeczywiste znaczenie, podkreślając: „a kto nie uwierzy, będzie potępiony” (Mk 16,16). Istnieje różnica pomiędzy osobą, która wierzy i tą, która nie wierzy. Osoba wierząca jest zbawiona; niewierząca będzie potępiona. Jezus nic nie mówi o kimś, kto wierzy, lecz nie jest ochrzczony. Łączy tutaj wiarę z chrztem, ponieważ w Nowym Testamencie prawdziwie wierzący byli chrzczeni. Najpierw uwierzyli, następnie zostali ochrzczeni.

Ostatni punkt stanowi dla nas dobrą okazję do ponownego skupienia się na naszym temacie. Nie ma wątpliwości co do tego, czy ci, którzy zdecydowali się naśladować Jezusa, powinni zostać ochrzczeni. Nowy Testament mówi jasno, że każdy chrześcijanin ma zostać ochrzczony (Mt 28,19). Pytanie brzmi, czy chrzest jest *środkiem otrzymania* usprawiedliwienia. Precyzyjniej: Czy sakrament chrztu może usprawiedliwić niemowlę?

Ewangelia według Łukasza 18,16-17

Niektórzy argumentują, że zabronienie chrztu niemowląt byłoby nieposłuszeństwem względem przykazania Pana. Gdy niektórzy rodzice próbowali przyprowadzić swoje dzieci do Jezusa, uczniowie Pana próbowali ich powstrzymać. Jezus zganił za to swoich uczniów^[545]:

Jezus zaś przywołał je do siebie, mówiąc: Pozwólcie dzieciom przychodzić do Mnie i nie przeszkadzajcie im: do takich bowiem należy królestwo Boże. Zaprawdę, powiadam wam: Kto nie przyjmie królestwa Bożego jak dziecko, ten nie wejdzie do niego.

Ewangelia według Łukasza 18,16-17

Możemy rozumieć katolickich rodziców, którzy chcą przyprowadzić swoje dzieci do Jezusa. Jednak ten fragment nie naucza,

że usprawiedliwienie przez chrzest jest sposobem, by to zrobić. Żydowski rodzice przyprowadzali swoje dzieci do Jezusa, „aby położył na nie ręce i pomodlił się za nie” (Mt 19,13). I dokładnie to Jezus czynił. Nie chrzcił ich, ani też nikogo innego (J 4,2).

Ewangelia według Jana 3,5

Jezus odpowiedział: Zaprawdę, zaprawdę, powiadam ci, jeśli się ktoś nie narodzi z wody i z Ducha, nie może wejść do królestwa Bożego.

Ewangelia według Jana 3,5

Istnieją cztery popularne interpretacje tego wersetu.

Narodzenie się przez chrzest

Jest to interpretacja przyjęta przez Kościół katolicki [782, 1215, 1225, 1238, 1257, 1262]. Mówi ona, że wyrażenie „narodzi się z wody” (J 3,5) odnosi się do sakramentu chrztu. W wyniku uczestnictwa w tym sakramencie niemowlę rodzi się na nowo i jest gotowe na pójście do nieba.

Słabość tej interpretacji polega na tym, że wypacza ona jasne Boże poselstwo zbawienia, które znajdujemy w całym Piśmie Świętym. Biblia naucza, że zarówno dla Żyda, jak i dla poganina zbawienie jest zawsze przez wiarę (Rdz 15,6; Ha 2,4; Dz 20,21). W Ewangelii według Jana 3 Jezus rozmawia z Żydem o imieniu Nikodem, który był faryzeuszem i członkiem Sanhedrynu. Jezus mówi Nikodemowi: „Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w *Niego* wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne”⁴¹ (J 3,16). Wiara – fundamentalna odpowiedź człowieka, której Bóg wymaga – jest brakującym elementem w chrzcie niemowląt. Co więcej, fakt, że chrześcijański chrzest zaczął być praktykowany dopiero trzy lata później, sprawia, iż katolicka interpretacja wskazówki, jaką Jezus daje Nikodemowi, jest raczej bezsensowna.

41. Podkreślenia w tekście dodane przez Autora książki (*przyp. red.*).

Narodzenie się naturalnie i duchowo

Ta interpretacja wyrażenia „narodzi się z wody” (J 3,5) odnosi się do fizycznego narodzenia, natomiast zwrot „narodzi [...] z Ducha” (J 3,5) jest odniesieniem do duchowego narodzenia. Tę interpretację wspiera fakt, iż Nikodem myślał, że Jezus mówił o fizycznym narodzeniu (J 3,4). Jezus kontynuował, mówiąc: „To, co się z ciała narodziło, jest ciałem, a to, co się z Ducha narodziło, jest duchem” (J 3,6). Tutaj Jezus jasno mówił o fizycznym i duchowym narodzeniu. Chociaż ta interpretacja zawiera pewną dozę słuszności, to jednak nie wydaje się wyrażać pełnego znaczenia słów Jezusa.

Narodzenie się z wody, a więc z Ducha

W wyrażeniu „nie narodzi się z wody i z Ducha” (J 3,5), greckim słowem przetłumaczonym jako „i” może być „a więc”. Wyrażenie to brzmiałoby wtedy „nie narodzi się z wody, a więc z Ducha” lub „nie narodzi się z wody, a mianowicie z Ducha”. Ten punkt widzenia jest wspierany przez fakt, że w Ewangelii według Jana 7,38-39 woda jest użyta jako symbol Ducha Świętego.

Narodzenie się dzięki upamiętaniu i wierze

Wcześniej w Ewangelii według Jana czytamy, że Jan Chrzciciel powiedział, iż przyszedł „chrzcić wodą” (J 1,31), lecz przyjdzie inny, Mesjasz, „który chrzci Duchem Świętym” (J 1,33). Nawiązania do wody i Ducha miały wspierać interpretację słów Jezusa wyrażonych w Ewangelii według Jana 3,5, odnoszących się do konieczności reakcji Żydów na zwiastowanie Jana i samego Jezusa. Jan wezwał Żydów do pokuty (Mt 3,2). Jezus wezwał ich do pokuty i wiary (Mk 1,15). Tak więc poselstwo Jezusa skierowane do Nikodema oznacza, że „nie narodzi się z wody i z Ducha” (J 3,5) może być rozumiane jako stwierdzenie, iż wiara poprzedzona pokutą jest konieczna do narodzenia się na nowo i wejścia do Królestwa Bożego. To samo poselstwo zwiastowali apostołowie: świadczyli oni uroczyście „nawołując

zarówno Żydów, jak i Greków do nawrócenia się do Boga i do uwierzenia w Pana naszego, Jezusa” (Dz 20,21).

Chrześcijanie różnią się co do tego, która z tych trzech ostatnich interpretacji najlepiej pasuje do kontekstu.

Dzieje Apostolskie 2,38

Nawróćcie się – powiedział do nich Piotr – i niech każdy z was przyjmie chrzest w imię Jezusa Chrystusa na odpuszczenie grzechów waszych, a otrzymacie w darze Ducha Świętego.

Dzieje Apostolskie 2,38

Na podstawie tego wersetu katoliccy uczeni twierdzą, że apostołowie uważali chrzest za obrzęd chrześcijańskiej inicjacji [1226, 1262, 1287, 1427]. Przez chrzest niemowlę otrzymuje „łaskę odrodzenia, przez którą wszystkie grzechy i kary za grzechy są w pełni odpuszczone”^[546].

Piotr jednak nie przemawiał do niemowląt, lecz do dorosłych Żydów, którzy właśnie usłyszeli, że ukrzyżowali Mesjasza. Biblia mówi, że Żydzi „przejęli się do głębi serca: Cóż mamy czynić, bracia? – zapytali Piotra i pozostałych apostołów” (Dz 2,37).

W tym właśnie kontekście Piotr odpowiedział: „Nawróćcie się [...] i niech każdy z was przyjmie chrzest w imię Jezusa Chrystusa na odpuszczenie grzechów waszych, a otrzymacie w darze Ducha Świętego” (Dz 2,38). Innymi słowy, Piotr obiecywał, że Bóg przebaczy im grzechy, nawet grzech ukrzyżowania Chrystusa, jeśli szczerze uwierzą oraz będą gotowi publicznie wyznać wiarę w Jezusa Chrystusa przez ochrzczenie się w Jego imię. Wszyscy uświadamiali sobie, że taka deklaracja może pociągnąć za sobą surowe prześladowanie z rąk rządzących Żydów, rodzin i przyjaciół. Tym niemniej, „ci więc, którzy przyjęli jego naukę, zostali ochrzczeni. I przyłączyło się owego dnia około trzech tysięcy dusz”⁴² (Dz 2,41). Obietnica Piotra

42. Podkreślenia w tekście dodane przez Autora książki (*przyp. red.*).

w Dziejach Apostolskich 2,38 jest równie prawdziwa dzisiaj, jak w Dzień Pięćdziesiątnicy – pod warunkiem, że zostanie zastosowana w tym samym kontekście.

Dzieje Apostolskie 10, 16, 18, i inne chrzty domowe

Kościół katolicki przekonuje także o słuszności chrztu niemowląt, cytując z Nowego Testamentu przykłady dotyczące przyjmowania chrztu przez pojedyncze osoby i ich domy [1226, 1252]. Paweł i jego towarzysze ochrztili Korneliusza i jego dom (Dz 10,48; Dz 11,14), Lidię „razem ze swym domem” (Dz 16,15), strażnika więzienia w Filipi „wraz z całym swym domem” (Dz 16,33), Kryspusa „z całym swym domem” (Dz 18,8) oraz „dom Stefanasa” (1 Kor 1,16).

Ta argumentacja zakłada, że w każdym z tych domów znajdowały się niemowlęta. Dlatego konkluzja, że Paweł chrzczył niemowlęta, jest również założeniem – i to wcale nie najlepszym. Łukasz dostarcza szczegółów dotyczących nawrócenia się strażnika więzienia, które sugerują, że w tym nawróceniu nie brały udziału niemowlęta. Łukasz pisze, że Paweł i Syłas „opowiedzieli więc naukę Pana jemu i wszystkim jego domownikom” (Dz 16,32). Strażnik „razem z całym domem cieszył się bardzo, że uwierzył Bogu” (Dz 16,34). Dom strażnika więzienia usłyszał ewangelię i uwierzył – trudno zakładać, że były to rzeczy, które Łukasz przypisałby niemowlętom. Pismo Święte stwierdza, że osobista wiara poprzedzała także chrzest w domu Korneliusza (Dz 10,44-48) i Kryspusa (Dz 18,8).

Dzieje Apostolskie 22,16

Dlaczego teraz zwlekasz? Wstań, przyjmij chrzest i obmyj się z twoich grzechów, wzywając Jego imienia!

Dzieje Apostolskie 22,16

Rzecznicy usprawiedliwienia przez chrzest dowodzą, że także ten werset uczy, iż chrzest jest środkiem, przy pomocy którego grzech pierworodny oraz osobiste grzechy danej osoby są zmywane. Musisz ochrzcić się, aby twoje grzechy zostały obmyte (Dz 22,16).

Jednak gramatyka tego wersetu mówi coś przeciwnego. Zarówno „przyjmij chrzest”, jak i „obmyj się z twoich grzechów” są wyrażeniami w trybie rozkazującym. „Wstań” i „wzywając” są imiesłowami. Ten werset można przetłumaczyć w następujący sposób: „Powstając, bądź ochrzczony i obmyj swoje grzechy przez wezwanie Jego imienia”. Odpuszczenie grzechów nie jest związane z chrztem, lecz z wezwaniem imienia Chrystusa. Tą samą prawdę można znaleźć w innych miejscach Nowego Testamentu. Przykład: „Albowiem każdy, kto wezwie imienia Pańskiego, będzie zbawiony” (Rz 10,13).

List do Rzymian 6,3-4

Czyż nie wiadomo wam, że my wszyscy, którzy otrzymaliśmy chrzest zanurzający w Chrystusa Jezusa, zostaliśmy zanurzeni w Jego śmierć? Zatem przez chrzest zanurzający nas w śmierć zostaliśmy razem z Nim pogrzebani po to, abyśmy i my postępowali w nowym życiu – jak Chrystus powstał z martwych dzięki chwale Ojca.

List do Rzymian 6,3-4

Odnosząc się do tego fragmentu Pisma, Sobór Watykański II stwierdził, że „w tym świętym obrzędzie przedstawiane jest i dokonuje się nasze zespolenie ze śmiercią i zmartwychwstaniem Chrystusa”^[547] [628, 1214, 1227, 1987].

Wszyscy zgadzają się, że chrzest *symbolizuje* jedność chrześcijanina z Chrystusem w Jego śmierci i zmartwychwstaniu. Jednak twierdzenie, że jedność ta *jest spowodowana* przez obrzęd chrztu, w kontekście Listu do Rzymian 6 musi zostać odrzucone.

Paweł rozpoczyna tę doktrynalną część swego Listu do Rzymian przedstawiając problemu ludzkości: Wszyscy ludzie podlegają potępieniu przez Boga z powodu grzechu (Rz 1,18-3,18). Następnie Paweł przedstawia Boże rozwiązanie: usprawiedliwienie przez wiarę w Jezusa Chrystusa (Rz 3,19-5,21). W Liście do Rzymian 6,1-8,39 – fragmencie zawierającym badany przez nas tekst – Paweł zmienia temat i zaczyna mówić o uświęceniu: w jaki sposób usprawiedliwiony człowiek ma prowadzić chrześcijańskie życie. W Liście do Rzymian 6,1-14 Paweł naucza, że wiedza o jedności z Chrystusem wyrażona symbolicznie przez chrzest, jest istotna do zwycięstwa nad grzechem^[548]. Interpretacja Listu do Rzymian 6,3-4 przez Kościół katolicki, mówiąca, że sakrament chrztu jest instrumentem, przy pomocy którego niemowlęta i dorośli są usprawiedliwiani, jest obca kontekstowi tego fragmentu Pisma Świętego.

List do Kolosan 2,11-12

I w Nim też otrzymaliście obrzezanie, nie z ręki ludzkiej, lecz Chrystusowe obrzezanie, polegające na zupełnym wyzbyciu się grzesznego ciała, jako razem z Nim pogrzebani w chrzcie, w którym też razem zostaliście wskrzeszeni przez wiarę w moc Boga, który Go wskrzesił.

List do Kolosan 2,11-12

Katolicyzm naucza, że obrzezanie jest figurą chrztu [527]. Kościół twierdzi, że tak jak w czasach Starego Testamentu obrzezanie usuwało grzech pierworodny, tak chrzest usuwa go dzisiaj.

Żydowskie obrzezanie nie usuwało grzechu dziecka, lecz włączało je do Bożego przymierza z Abrahamem (Rdz 17,11). Katolicyzm utrzymuje, że chrzest usprawiedliwia niemowlę przez samo dokonanie obrzędu. Co więcej, w Liście do Kolosan 2,11-12 Paweł nie mówi ani o wodzie chrztu, ani o żydowskim obrzezaniu. Mówi on o chrzcie w Duchu Świętym (1 Kor 12,13; Ga 3,27; Ef 4,5), „obrzezaniu, nie z ręki ludzkiej” (Kol 2,11), duchowym

dziele Ducha Świętego, dokonany wewnątrz wierzącego człowieka.

List do Tytusa 3,5

„Nie ze względu na sprawiedliwe uczynki, jakie spełniliśmy, lecz z miłosierdzia swego zbawił nas przez obmycie odradzające i odnawiające w Duchu Świętym.

List do Tytusa 3,5

Kościół katolicki używa Listu do Tytusa 3,5, aby nauczać, że sakrament chrztu jest „kąpielą odrodzenia”^[549]_[1215]. Katolicki przekład *New American Bible (NAB)* posuwa się tak daleko, że tłumaczy drugą część powyższego wersetu w następujący sposób: „zbawił nas przez chrzest nowego narodzenia i odnowienie Ducha Świętego” (Tt 3,5 *NAB*). Tłumaczenie zostało tu celowo wypaczone, aby wesprzeć kościelną doktrynę o odrodzeniu przez chrzest. Angielskie słowo *chrzest*⁴³ jest transliteracją greckiego słowa *baptisma*. Konsekwentnie, gdy ktoś czyta w Nowym Testamencie słowo *chrzest*, oczekiwałby napotkania greckiego słowa *baptisma*. Jednak w powyższym przekładzie katolickim użyte słowo *chrzest* jest tłumaczeniem innego greckiego słowa *loutron*, oznaczającego *kąpiel*, *umywalkę* lub *obmycie*.

Gdyby Paweł chciał tutaj uczyć, że zbawienia dostępuje się poprzez „chrzest nowego narodzenia” (Tt 3,5 *NAB*) – jak ujmuje to katolicki przekład *New American Bible (NAB)* – to z pewnością użyłby greckiego słowa *baptisma*. Zamiast tego Paweł mówi o „obmyciu odradzającym” (Tt 3,5), używając słowa *loutron*. Mówi ono o oczyszczeniu z winy, które towarzyszy zbawieniu. Jest ono aktem „Zbawiciela, naszego Boga” (Tt 3,4). On „zbawił nas” (Tt 3,5). Zbawienie nie jest więc rezultatem sakramentalnego obrzędu.

43. Czyli słowo *baptism* (*przyp. red.*).

1 List Piotra 3,21

Teraz również zgodnie z tym wzorem ratuje was ona we chrzcie nie przez obmycie brudu cielesnego, ale przez zobowiązanie dobrego sumienia wobec Boga – dzięki zmartwychwstaniu Jezusa Chrystusa.

1 List Piotra 3,21

Ten werset jest częścią jednego z najtrudniejszych do zinterpretowania fragmentów Nowego Testamentu. Tym niemniej jedno jest jasne: fragment ten nie wspiera katolickiej doktryny, że chrzest jest instrumentem usprawiedliwienia. Piotr nie mówi, że „chrzest usprawiedliwia was”, lecz że „ratuje was ona [woda] we chrzcie” (1 P 3,21). Według doktryny katolickiej, chrzest nie zbawia nas, on nas usprawiedliwia. Jak wyjaśniono w Rozdziale 5, *Ostateczne przeznaczenie*, katolickie zbawienie nie jest ani bezpośrednim, ani natychmiastowym rezultatem chrztu, ani też jakiegokolwiek sakramentu. Jest ono celem trwającego całe życie procesu współpracy z łaską.

Jasne jest również, że gdy Piotr mówi „ratuje was ona [woda] we chrzcie” (1 P 3,21), to ma na myśli typologiczne lub symboliczne znaczenie chrztu. Na takie znaczenie wskazuje greckie słowo *antitypos*, które oznacza *odpowiedni wzorzec* lub *symbol*, i jest przetłumaczone jako „zgodnie z tym wzorem” (1 P 3,21). Mówi nam, że to, co następuje, „ratuje was ona we chrzcie” (1 P 3,21), jest ilustracją, która dopełnia poprzedniej symboliki. Tę symbolikę odkrywamy w poprzednim wersecie, gdzie czytamy o Noem i „budowanej arce, w której niewielu, to jest osiem dusz, zostało uratowanych przez wodę” (1 P 3,20).

Aby zrozumieć, jak te fragmenty pasują do siebie, konieczne jest zbadanie szerszego kontekstu tego fragmentu Pisma Świętego. 1 List Piotra został napisany do chrześcijan, którzy byli prześladowani z powodu swojej wiary (1 P 1,6-9). W tym liście celem Piotra było pouczenie wierzących, jak powinni reagować na prześladowanie. W szczególności mieli stronić od cielesnych

pożądliwości, takich jak żądza odwetu (1 P 2,11-12), poddać się władzy ustanowionej przez Boga (1 P 2,13-3,7), okazać miłość, gdy zostaną skrzywdzeni (1 P 3,8-14) i nie bać się (1 P 3,14-15).

W całym swoim zachowaniu chrześcijanie ci mieli „zachowywać czyste sumienie” (1 P 3,16). W rezultacie ci, którzy ich prześladowali, mieli zostać zawstydzeni (1 P 3,16). Jeśli jest to wolą Bożą, aby cierpieli, to będzie dla nich lepiej cierpieć czyniąc dobrze, aniżeli czyniąc źle (1 P 3,17). Taki był przykład Chrystusa (1 P 3,18).

Następnie Piotr wzmacnia swoje nauczanie używając dwóch symbolicznych ilustracji. Pierwszą z nich jest arka, przy pomocy której Bóg bezpiecznie przeniósł osiem osób przez niebezpieczeństwo potopu (1 P 3,20). Widocznie tezą Piotra było, że tak jak Bóg był w stanie zachować Noego i jego rodzinę w czasie próby, tak będzie w stanie zachować czytelników 1 Listu Piotra w czasie ich próby.

Drugi symbol dotyczył chrztu, który podobnie ilustruje Bożą drogę uwolnienia. Piotr wyjaśnia, że chrzest jest „zobowiązaniem dobrego sumienia wobec Boga” (1 P 3,21). Zachowanie tego dobrego sumienia w czasie prześladowania przyniesie im w rezultacie ratunek lub uwolnienie od obecnej próby.

Trzeba przyznać, że ten fragment jest trudny. Lecz aby ktoś nie odniósł błędnego wrażenia, Piotr dostarcza w tym wersecie ważnej wskazówki do interpretacji. Piotr pisze, że chrzest nie jest „obmyciem brudu cielesnego” (1 P 3,21). Wody chrztu nie mogą obmyć ciała, które jest siedzibą ludzkiego grzechu (Ga 5,6-21; 1 J 2,16) z brudu, nieczystości i moralnego skażenia. W przeciwieństwie do katolickiej doktryny, chrzest nie uwalnia grzeszników z ich grzechu pierwotnego i nie odradza ich duszy. Chrzest jest „zobowiązaniem dobrego sumienia wobec Boga” (1 P 3,21), a nie instrumentem lub źródłem dobrego sumienia w stosunku do Boga. Jest rzeczą istotną zauważyć, że kontekst powyższego fragmentu nie dotyczy tego, jak zostać zbawionym od wiecznego potępienia, lecz tego, jak być zwycięzcą w czasie intensywnego prześladowania.